

لوستر هوشمند

آزمايشگاه سختافزار

دانشكده مهندسي كامپيوتر

محمدرضا عبدی ۹۷۱۱۰۲۸۵ حمیدرضا کامکاری ۹۷۱۱۰۱۷۷ یگانه قرهداغی ۹۷۱۰۶۲۱۶

چکیده

روند خودکار سازی فعلی خانه ها قدمی مهم برای کاهش مصرف بی اندازه برق و تسهیل زندگی افراد خانه است. انواع لوسترها و تجهیزات روشنایی از جدیدترین وسایل اضافه شده به لوازم خانگی هوشمند هستند. هدف از این پروژه طراحی یک لوستر هوشمند است که بتواند به کمک یک برنامه به لوازم جانبی هوشمند دیگر (مانند تلفنهای همراه) متصل شود و توسط آن به صورت خودکار یا دستی تنظیم شود. این دستگاه جزو یک شبکه اینترنت اشیا (Internet of Things) است و با استفاده از یک برنامه موبایل قابل مدیریت است.

در این گزارش به توضیح قابلیتها، محدودیتها، قطعات و جزئیات پیادهسازی لوستر هوشمند در ۶ بخش میپردازیم.

فهرست مطالب

۴	قابلیتهای لوستر هوشمند	١
۴	محدوديتهاي اوليه لوستر هوشمند	۲
۵	قطعات مورد استفاده	۲
٩	طراحي مدار	۴
١٢	برنامه موبايل	۵
١٣	كد	۶

۱ قابلیتهای لوستر هوشمند

با توجه به اهداف پروژه در خودکار سازی روشنایی خانه ، قابلیتهای زیر برای محصول در نظر گرفته شدهاند :

- در اولین مرحله این لوستر می تواند به کمک سنسوری بر اساس شرایط محیطی مانند وضعیت پردهها یا روشنایی طبیعی بازخورد بدهد؛ در صورت زیاد بودن شدت نور محیط، روشنایی لوستر کاهش و در صورت کم بودن شدت نور افزایش می یابد. میزان حساسیت نسبت به روشنایی و میزان روشنایی مورد نیاز می تواند بر اساس نیاز کاربر تغییر کند. به عنوان مثال پارامتر اندازه اتاق می تواند در تنظیمات تاثیر داده شود. یعنی برای اتاق های بزرگتر شدت نور به هنگام روشن بودن بیشتر باشد.
- می توان تنظیمات روشنایی لوستر را به صورت خودکار یا دستی تنظیم کرد. در صورت انتخاب حالت دستی، کاربر می تواند میزان روشنایی ثابتی را انتخاب کند.
- کاربر می تواند شاخه (اتاقهای مختلف خانه) دلخواه خود را انتخاب کند و تنظیمات هر کدام از قسمتها را به صورت جداگانه انجام دهد.
- کاربر می تواند از میان حالتهای مختلف ارائه شده برای زیبایی یا رقص نور استفاده نماید.
- تمامی تنظیمات مذکور میتوانند توسط یه برنامه موبایل سازگار با دستگاههای مبتنی بر سیستمعاملهای مختلف همانند Andriod و IOS در لوستر اعمال شوند.

۲ محدودیتهای اولیه لوستر هوشمند

در هنگام پیادهسازی و استفاده از پروژه با محدودیتهایی مواجه میشویم که در ادامه آنها را تشریح میکنیم:

- چالش اصلی اتصال تعداد زیادی دیود ساطع نور LED⁴ با نورهای متغیر به برد برای شبیهسازی یک لوستر واقعی است. در نهایت با اتصال ۴۰ قطعه LED به یک منبع خارجی ۵ ولت و کنترل آن بویسله خروجی PWM و دو ترانزیستور (برای دو شاخه) لوستر را شبیهسازی کردیم.
- در برخی موارد، برنامههای گوشیهای هوشمند با اتصال خود به سیستم روشنایی سازگار نیستند. در این پروژه سعی شدهاست که یک برنامه موبایل سازگار با سیستم عاملهای مانند IOS مختلف برای برطرف شدن این مشکل ارائه شود.

اکاهش مصرف برق و تسهیل استفاده نسبت به لوسترهای مرسوم

^۲ جزئیات قابلیتها در توصیف برنامه موبایل به صورت کامل توضیح داده میشود.

Mode

Light-emitting diode⁴

• با وجود اینکه این موضوع کمتر و کمتر اتفاق میافتد، اما هر اتصال WiFiای گاهی اوقات دچار اختلال میشود. با توجه به اینکه لوستر هوشمند بستری بر پایه IoT است، بدون اتصال WiFi نمی توان از تنظیمات لوستر بهره برد. بنابراین پیشنهاد می شود که دکمه ها و یا کلیدهای سخت افزاری همچنان برای تنظیمات یایه موجود باشد.

۲ قطعات مورد استفاده

لوستر از دو شاخه LED تشكیل شده و میزان ولتاژ ورودی هر كدام از این شاخهها از طریق پورت مربوطه روی بورد Arduino و ترانزیستور (MOSFET IRF640) كنترل می شود. برای پیاده سازی منطق لوستر از بورد Arduino Mega استفاده می كنیم كه از طریق سنسورهای تشخیص نور (BH1750FVI) نور محیط را تشخیص می دهد و بر اساس پیش فرض هایی كه در سرور TOT چیده شده میزان ولتاژ خروجی های آنالوگ را تنظیم می كند. از طرفی برای اتصال به اینترنت اشیا یک سرور كوچک خانگی را روی ماژول ESP8266 ESP-01S اجرا می كنیم. این سرور تنظیمات كنترل لوستر را در خود دارد و با استفاده از گوشی همراه و اتصال به آن سرور می توانیم این تنظیمات را كنترل كنیم. می توان در این پروژه از برد Arduino Uno نیز استفاده كرد.

در جدول زیر می توان هزینه برآورد شده قطعات و هزینههای پروژه را مشاهده کرد (هزینه کل معادل با ۷٬۵۸۰،۰۰۰ ریال است).

نام قطعه	تعداد	هزينه
ماژول سنجش شدت نور ۳۰-GY با سنسور BH۱۷۵۰FVI	١	V • • . • • •
ماژول وایESP۸۲۶۶ فای	١	40
آردوینو مگا ۲۵۶۰ R۳	١	4.0
کابل USB به Type-B USB مخصوص آردوینو	١	7
اورل LED در دو رنگ اصلی	4.	74
کابل ۳۰ سانتی نر به ماده (۱ بسته ۴۰ عددی)	١	V*.***
کابل جامپر مخصوص برد بورد (بسته ۶۰ عددی)	۲	V * * . * * *
برد بورد مدل MB–۱۰۲ بدون ماژول تغذیه	۲	V * * . * * *
مقاومت	١.	7

جدول ١: برآورد هزينه قطعات

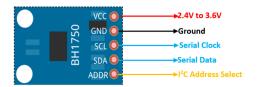
لیست قطعات و شرح پینهای آنها به شرح زیر است:

۱. سنسور روشنایی : BH1750FVI

ما مقادیر $\rm Lux$ را از $\rm BH1750$ از طریق $\rm Jux$ از طریق باس $\rm I2C$ دریافت می کنیم. $\rm ADC$ در $\rm IUx$ روشنایی آنالوگ را به مقدار لوکس دیجیتال تبدیل میکند. سپس این داده ها با کمک پینهای $\rm I2C$ یعنی $\rm I2C$ و $\rm SDA$ به میکروکنترلر منتقل می شوند. $\rm SCL$ برای انتقال مقدار $\rm Iux$ استفاده می شود.

شكل ۱: سنسور روشنايي BH1750FVI

شكل ۲: شرح پينهاى BH1750FVI

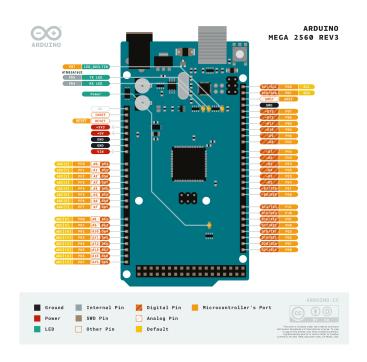
Pin Number	Pin Name	Description
1	VCC	Power supply for the module can be 2.4V to 3.6V, typically 3.0V is used
2	GND	Ground of the module, connected to ground of the circuit
3	SCL	Serial Clock Line, used to provide clock pulse for I2C communication
4	SDA	Serial Data Address, used to transfer the data through I2C communication
5	ADDR	Device address pin, used to select the address when more than two modules are connected

شكل ٣: تنظيمات پينهاى BH1750FVI

۲. برد آردویینو مگا : Arduino Mega 2560 R3

شكل ۴: برد Arduino Mega 2560 R3

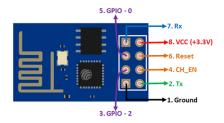
Arduino Mega 2560 R3 شکل ۵: شرح پینهای

۳. ماژول وایفای : ESP8266 ESP-01S

^۶ این ماژول می تواند هم به عنوان یک نقطه دسترسی و هم به عنوان یک ایستگاه متصل به وای فای کار کند، بنابراین به راحتی داده ها را واکشی کرده و در اینترنت آپلود کند. همچنین می تواند با استفاده از API، داده ها را از اینترنت واکشی کند و به هر اطلاعاتی که در اینترنت موجود است دسترسی داشته باشد. این ماژول فقط با ولتاژ ۳.۳ ولت کار می کند و هر ولتاژی بیش از ۷.۳ ولت باعث از بین رفتن ماژول می شود.

شكل 6: ماژول واىفاى ESP8266 ESP-01S

شكل ٧: شرح پينهاى ESP8266 ESP-01S

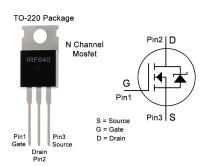
Pin Number	Pin Name	Pin Function
1	Ground	Ground
2	GPIO1	General purpose IO, Serial Tx1
3 GPIO2		General purpose IO
4	CH_PD	Active High Chip Enable
5	GPIO0	General purpose IO, Launch Serial Programming Mode if Low while Reset or Power ON
6 RESET		Active Low External Reset Signal
7	GPIO3	General purpose IO, Serial Rx
8	VCC	Power Supply

شکل ۸: تنظیمات پینهای ESP8266 ESP-01S (در اینجا پین GPIO1 همان TX و GPIO3 شکل ۸: تنظیمات پینهای CH_PD معادل CH_PD معادل TX است. همچنین CH_PD

۲. ترانزیستور : MOSFET IRF640 • ۲

شكل ٩: ترانزيستور MOSFET IRF640

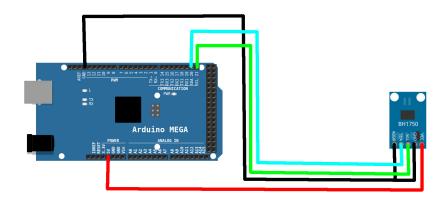
شكل ۱۰: ترانزيستور MOSFET IRF640

۴ طراحی مدار

مدار نهایی لوستر هوشمند در طی سه مرحله طراحی شدهاست. در مرحله اول مدار سنسور روشنایی بسته شد تا بتوانیم روشنایی تعداد کمی LED را تحت تاثیر نور محیط تغییر دهیم. در مرحله دوم دو شاخه ۲۰ تایی از LED ها را متصل کرده و به کمک منبع خارجی روشن میکنیم. در آخرین مرحله ماژول وای فای را برای برقراری ارتباط میان برنامه موبایل و آردویینو وصل میکنیم. هر کدام از مراحل به تفصیل در ادامه این بخش تشریح میشوند.

۱. اتصال سنسور روشنایی: در این مرحله ماژول BH1750 برای تشخیص نور را بورد آردویینو طبق شکل زیر وصل میکنیم. همانطور که مشاهده می شود، پورتهای SCL و SDA به پورت مربوطه با همان اسم در آردویینو متصل شدهاند. VCC را به ۵ ولت و ADO و GND را به زمین متصل کردیم.

ماژول IRF640 یک ماسفت با N کانال است که برای اهداف سوئیچینگ با سرعت بالا طراحی شده است. این قابلیت سوئیچینگ در آنها بسیار مهم است بسیار مفید قابلیت سوئیچینگ در آنها بسیار مهم است بسیار مفید باشد. در لوستر هوشمند، روشنایی LED ها به سرعت توسط PWM تغییر کند. در اینجا با توجه به اینکه منبع ولتاژ خارجی است (باتری)، باید از یک ماسفت استفاده کنیم.

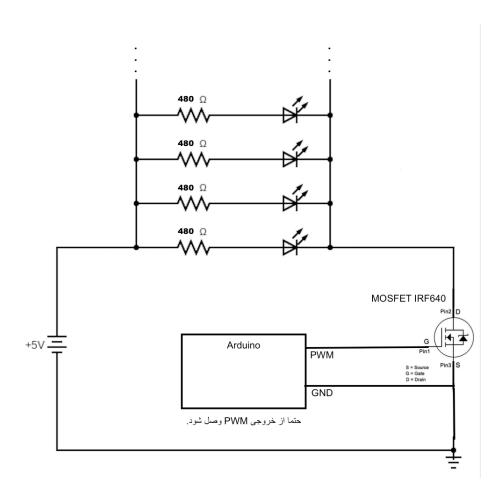

شكل ۱۱: شماتيك مدار تشخيص نور.

با استفاده از رابطه ای ساده ورودی به دست آمده از سنسور را با فرمولی تبدیل به Brightness ای می کنیم که از طریق PWM قابل کنترل است. مقدار ورودی سنسور را می توان با عددی ممیز شناور در بازه 0 تا 2^{16} مدل کرد. اما به علت کاربرد ما که نور محیطی است، این مقدار خروجی با استفاده از آزمایش مقداری بین 0 و 00 به دست آمد. پس از scale کردن این مقدار بین صفر و یک مقدار روشنایی خروجی را به صورت عددی اعشاری به دست آوردیم که پس از ضرب شدن در 055 به ما عدد روشنایی LED ها را می دهد.

۲. اتصال ۴۰ LED برای شبیهسازی عملکرد لوستر: هدف از این آزمایش این مرحله، بستن یک لوستر شامل ۴۰ قطعه LED، اتصال آن به منبع خارجی، همچنین کنترل آن با ترانزیستور و در نهایت تقسیم ۴۰ LED به دو شاخه مستقل از هم است.

ابتدا، مدار آردویینو شامل سنسور مرحله قبل را بر اساس شماتیک زیر تکمیل میکنیم. از ترانزیستور MOSFET IRF640 برای کنترل و یک باتری ۵ ولتی به عنوان منبع خارجی استفاده میکنیم.

شکل ۱۲: شماتیک مدار اتصال ۲۰ LED موجود در یک شاخه. هرکدام از شاخه به یکی از پینهای PWM شماره f یا f آردویینو متصل می شوند.

در این مدار، LED ها به باتری وصل هستند و خروجی PWM به گیت کنترل ترانزیستور MOSFET IRF640 متصل است. می دانیم که PWM به کمک روشن و خاموش کردن سریع می تواند روشنایی را کنترل کند. در اینجا، بجای اتصال مستقیم PWM به LED ها، به گیت ترانزیستور متصل شده و آن را به سرعت قطع و وصل می کند. یعنی ترانزیستوری میان با TWM تنظیم می شود.

- $^{\circ}$. اتصال ماژول وایفای: برای ارتباط میان موبایل آپ و آردوییو به کمک ماژول وایفای $ESP8266\ ESP-01S$ مدار را در مراحل زیر تکمیل میکنیم (دقت کنید که هنگام آپلود کردن کد باید پینهای $ESP8266\ ESP-01S$ قطع شوند):
 - (آ) پین RX در ماژول ESP را به پین TX آردویینو متصل میکنیم.
 - (ب) پین TX در ماژول ESP را به پین RX آردویینو متصل میکنیم.

- (ج) پین CH_PD یا Enable در ماژول ESP را به پین +3V آردویینو متصل می کنیم.
 - (د) پین VCC در ماژول ESP را به پین VCC در ماژول

۵ برنامه موبایل

متناسب به قابلیتهای لوستر، یک برنامه موبایل طراحی کردهایم که بتوان در آن تنظیمات نامبرده مربوط به لوستر هوشمند را انجام داد. شماتیک برنامه به شکل زیر است:

شكل ١٣: شماتيك اپليكيشن موبايل

در نهایت میتوان با نصب کردن برنامه موبایل و اتصال آن به ESP و آردویینو، تنظیمات موردنظر را انجام داد. این تنظیمات و گزینههای موجود در این موبایل اپ به شرح زیر است:

- تنظیم حساسیت سنسور نوری: کاربر میتواند با انتخاب عددی میان ۱۰ الی ۱۵۰ (توسط slidebar)، میزان حساسیت سنسور نور را تنظیم کند (عدد کمتر معادل حساسیت کمتر است؛ یعنی میزان نور با تغییرات بیشتری نسبت به عددی بیشتر تغییر میکند).
- دکمه روشن و خاموش: کاربر می تواند تمامی چراغهای لوستر (شاخه مورد نظر) را خاموش یا روشن کند.

- انتخاب شاخه: کاربر می تواند انتخاب کند که متغیرهای تغییر داده شده، مربوط به کدام شاخه باشند (هر شاخه، مستقل از شاخه دیگر حالتهای مختلف و دکمههای متفاوت دارد).
- حالت استاتیک یا داینامیک (Adaptive): کاربر میتواند با حالت استاتیک یک مقدار خاص را برای روشنایی انتخاب کرده و تمامی LED های لوستر با آن مقدار تنظیم میشوند. در حالت داینامیک نیز مقدار روشنایی لوستر با سنسورهای تنظیم میشود.
- تنظیم حداکثر و حداقل میزان روشنایی: کاربر میتواند با انتخاب عددی میان تا ۲۵۵ (توسط slidebar)، حداقل و حداکثر میزان روشنایی یک شاخه را تعیین کند. بنابراین روشنایی یک شاخه، محدود به این دو عدد می شود و نمی تواند مقداری خارج از این بازه بگیرد.
- مودهای مختلف لوستر: مودهای متفاوت که میتوانند شامل لوستر را در حالت تنظیم داینامیک عادی یا رقص نور (همانند گزارش اول) تنظیم کنند (این حالتها در قسمتهای بعدی تکمیل میشوند). یکی از مودهای در نظر گرفته شده برای این قسمت حالت -In بعدی تکمیل میشوند) بعدی است که در آن نور دو شاخه به صورت معکوس با همدیگر کم و زیاد میشود.

ع کد

بخش اولیه کد شامل ورودیهایی است که کاربر از طریق UI وارد میکند و همانطور که در شکل زیر می بینید در قالب فرمت struct آمدهاست:

```
1 // this structure defines all the variables
2 // and events of the control interface
3 struct {
      // input variables
    int8_t sensitivity;
    // =-100..100 slider position
    uint8_t power;
    // =1 if switch ON and =0 if OFF
    uint8_t branch;
    // =0 if select position A, =1 if position B, =2
11
    // if position C, ...
    int8_t brightness;
    // =-100..100 slider position
    uint8_t inverted_mode;
    // =1 if button pressed, else =0
16
    int16_t min_brightness;
17
    // 32767.. +32767
    int16_t max_brightness;
    // 32767.. +32767
```

```
uint8_t brightness_mode;
     // =1 if switch ON and =0 if OFF
       // other variable
24
     uint8_t connect_flag;
25
     // =1 if wire connected, else =0
26
28 } RemoteXY;
  این ورودی در بخش حلقه اصلی کد به ازای شاخه انتخابی در یک ساختار Config به ازای هر
          شاخه ذخیره می شوند. ساختار Config به ازای هر شاخه یک زیر نوع به فرم زیر است.
2 // This struct contains configurations
3 // for each of the branches
4 struct Config{
     int8_t sensitivity;
     // = -100..100 slider position
     uint8 t power;
     // =1 if switch ON and =0 if OFF
     int8_t brightness;
    // =-100..100 slider position
10
     uint8_t inverted_mode;
11
    // =1 if button pressed, else =0
12
     int16_t min_brightness;
13
     // 32767.. +32767
     int16_t max_brightness;
15
     // 32767.. +32767
     uint8_t brightness_mode;
17
     // =1 if switch ON and =0 if OFF
18
<sub>19</sub> };
20 Config branch_conf[branch_num];
                      در ابتدای کار این مقادیر به صورت زیر مقداردهی اولیه میشوند.
1 // Activate all the configurations
2 // and setup default configurations per each branch
3 for (int i = 0; i < branch_num; i++) {</pre>
           conf_activated[i] = 1;
           branch_conf[i].power = 0;
           branch_conf[i].sensitivity = 0;
           branch_conf[i].brightness = 0;
           branch_conf[i].inverted_mode = 0;
           branch_conf[i].min_brightness = 0;
           branch_conf[i].max_brightness = 255;
11 }
```

و به صورت زیر در هر مرحله مقادیر ورودی شاخه از طریق UI به ازای شاخه مورد نظر وارد می شود. لازم به ذکر است که برنامه به نحوی زده شده که اگر بیشتر از دو شاخه نیز داشته باشیم باز هم بدون هیچ مشکلی کار کند.

```
1 RemoteXY_Handler ();
int setup_branch_index = RemoteXY.branch;
  // Setup the current branch according
  // to the current input of the UI
  branch_conf[setup_branch_index].sensitivity = \
                    RemoteXY.sensitivity;
  branch_conf[setup_branch_index].power = \
                    RemoteXY.power;
  branch_conf[setup_branch_index].brightness = \
                    RemoteXY.brightness;
11
  branch_conf[setup_branch_index].inverted_mode = \
12
                    RemoteXY.inverted_mode;
13
  branch_conf[setup_branch_index].min_brightness = \
14
                    RemoteXY.min_brightness;
15
  branch_conf[setup_branch_index].max_brightness = \
                    RemoteXY.max_brightness;
17
  branch_conf[setup_branch_index].brightness_mode = \
18
                    RemoteXY.brightness_mode;
19
20
  // Setup whether the config is activated or not for the pins
  // (This comes to use when we set a pin to inverted mode)
  for (int i = 0; i < branch_num; i++) {</pre>
       int prv = (i - 1 + branch_num) % branch_num;
24
       if (branch_conf[prv].inverted_mode == 1) {
25
           conf_activated[i] = 0;
26
       } else {
27
           conf_activated[i] = 1;
28
       }
29
  }
30
```

توجه کنید اگر مقدار conf-activated به ازای یکی از شاخهها غیر فعال باشد یعنی در حلقه اصلی مقدار خروجی این شاخه از روی شاخههای دیگر محاسبه می شود و لازم به مقدار دهی آن نیستیم. توجه کنید اگر شاخهای شاخه قبلش روی حالت inverted تنظیم شده باشد یعنی این شاخه و قبلی به صورت رقص نور و سنکرون باهم تغییر می کنند و شاخه قبلی مقدار خروحی این شاخه را تنظیم می کند.

در بخش بعدی از حلقه اصلی روی تمامی شاخهها پیمایش میکنیم و به ازای شاخههایی که باید مقدار خروجی شان را تعیین کنیم بر اساس مقادیر داده شده در branch-conf مقدار خروجی این پین را تنظیم میکنیم.

مقدار خروجی بر اساس ورودی بر اساس چهار تا از پارامترهای کانفیگ هر شاخه تنظیم میشود:

- اگر مقدار conf.power برابر با صفر باشد یعنی این شاخه غیر فعال شده و در نتیجه مقدار خروجی آن مستقل از هر چیز دیگری برابر صفر است.
- مقدار conf.brightness-mode به شاخه میگوید که ورودی سنسور را در این شاخه لحاظ کنیم یا نه. در صورتیکه این مقدار صفر باشد، مقدار خروجی برابر conf.min خواهد بود و در صورتیکه برابر یک باشد به صورت adaptive از روی ورودی سنسور خروجی اش تنظیم می شود. مقدار خروجی بر اساس ورودی سنسور یک تابع خطی است. ابتدا تابع زیر را در نظر بگیرید که اسکیل کردن یک مقدار ratio بین دو بازه استفاده می شود.

$$scale(l, x, r) = (1 - x) \times l + x \times r$$

و مطابق با فرمول زیر مقدار ورودی سنسور را تبدیل به عددی بین صفر و یک میکنیم

$$b = 1 - \min(1, \frac{x}{scale(s_{\min}, s, s_{\max})})$$

این خروجی باید بین brightness-min و brightness-min تنظیم شود و به صورت زیر اینکار انجام می شود.

 $out = scale(brightness_{\min}, b, brightness_{\max})$

توجه کنید به ازای این کد خاص مقدار s_{\min} و s_{\min} به ترتیب برابر ۱۰ و ۱۵۰ شدهاند که محدوده بیشترین نور و کمترین نور در اتاق محل آزمایش است. همچنین مقدار s نیز یک پارامتر قابل تنظیم است که از طریق ورودی UI و مقدار conf.sensitivity تنظیم است که از طریق ورودی

• مقدار conf.inverted-mode برابر صفر یا یک است که اگر برابر یک باشد یعنی این شاخه و شاخه بعدی رقص نور انجام میدهند. برای پیادهسازی این رقص نور مقدار خروجی آیتم بعدی که برابر با out بود را در نظر میگیریم و به ترتیب مقدار این شاخه و بعدی اش را مطابق دنباله زیر تنظیم میکنیم:

$$<(\frac{out}{2},\frac{out}{2}),(\frac{out}{2}+1,\frac{out}{2}-1),(\frac{out}{2}+2,\frac{out}{2}-2)...>$$

برای اینکه فرمت خروجی پویا باشد از یک پارامتر شمارنده به اسم nxt-branch-counter بهره بردیم و این مقدار هر سری در بین بازهای معقول قرار میگیرد و به شاخه اول اضافه می شود. به این ترتیب همیشه جمع اندازه خروجی این دو شاخه متوالی برابر با مقدار خروجی ای است که به ازای شاخه اولی تنظیم شده بود.

برای اطلاعات بیشتر از بخشهای کد میتوانید سورس کامل را در پیوست های پروژه به همراه مستندات کامل مشاهده نمایید.

جمعبندي

در این پروژه قصد داشتیم که یک لوستر هوشمند طراحی کنیم که بتواند با توجه به نیازمندیهای کاربر روشنایی دو اتاق در خانه را شبیهسازی کند. کاربر میتواند بوسیله برنامه موبایل و به طریق بیسیم از میان حالتهای ارائه شده انتخاب کند یا تنظیمات خودش را اعمال نماید.